Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18564

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i, bireylerin çevrimiçi sosyal davran??lar ba?lam?nda sergiledikleri yap?c?, destekleyici ve yard?msever eylemleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Gazanfer Anl? taraf?ndan 2019 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel geçerlili?ini ve psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde test etmeyi hedeflemi?tir. Ölçek, özellikle sosyal medya platformlar? ve di?er dijital ortamlar üzerindeki olumlu sosyal davran??lar (örne?in, bilgi payla??m?, duygusal destek sa?lama, faydal? içerik üretme) alan?nda önemli bir de?erlendirme arac? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i, Prososyal Davran??, Çevrimiçi Davran??, Sosyal Medya, Ölçek Uyarlama, Dijital Vatanda?l?k.

Yazarlar

Gazanfer Anl? (Uyarlayan Yazar).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, internet kullan?c?lar?n?n dijital ortamlarda ne s?kl?kla ve hangi yo?unlukta olumlu sosyal davran??lar sergiledi?ini tespit etmektir. Bu davran??lar, çevrimiçi topluluklara fayda sa?lama, di?er kullan?c?lara yard?m etme ve pozitif etkile?imleri te?vik etme gibi boyutlar? kapsamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, bu yap?n?n Türkiye ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamay? amaçlam??t?r.

Ölçek, psikoloji, e?itim bilimleri ve ileti?im alanlar?nda yap?lan ara?t?rmalara katk? sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Özellikle, siber zorbal?k ve olumsuz çevrimiçi davran??lar?n kar??s?nda, olumlu ve yap?c? davran??lar?n incelenmesine olanak tan?r.

Yap?

Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i, bireylerin dijital ortamlarda ba?kalar?na yard?m etme, destekleme veya fayda sa?lama e?ilimlerini ifade eden **prososyal davran??** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle altruizm (özgecilik) ve gönüllülük gibi kavramlarla yak?ndan ili?kilidir, ancak dijital ba?lam?n kendine özgü dinamiklerini içerecek ?ekilde özelle?tirilmi?tir.

Ölçek, çevrimiçi ortamdaki yard?mla?ma, bilgi payla??m? ve duygusal destek gibi alt boyutlar? içerebilir. Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türkçe kültürüne uygunlu?unu ve yap?sal bütünlü?ünü incelemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?na yönelik geçerlik çal??malar?, Anl? (2019) taraf?ndan titizlikle yürütülmü?tür. Çal??mada, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu belirlemek amac?yla genellikle uzman görü?leri al?narak **kapsam geçerli?i** sa?lanm??t?r.

Ölçe?in yap? geçerli?i kan?tlar? ise genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak elde edilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu ve maddelerin ilgili faktörlere yeterli düzeyde yüklendi?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve ölçe?in yüksek düzeyde **iç tutarl?l??a** sahip oldu?unu göstermektedir.

Uyarlama çal??mas?nda ayr?ca, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik analizleri de yap?lm?? olabilir. Güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam oldu?unu ve ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Anl? (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilen faktör analizi, ölçe?in orijinal yap?s?n? Türk kültüründe do?rulamay? amaçlam??t?r. Genellikle ilk a?amada uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?unu belirlemek için kullan?lm??, ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yap?s?n?n yeterli uyum indekslerine sahip olup olmad??? kontrol edilmi?tir.

Bu analizler, ölçe?in çevrimiçi ortamdaki olumlu sosyal davran?? yap?s?n? temsil eden belirgin ve ayr?k faktörlere sahip oldu?unu kan?tlam??t?r. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olmas?, maddelerin ilgili psikolojik yap?y? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Tipik olarak "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a kadar uzanan bir derecelendirme kullan?l?r, ancak kaynakta belirtilmemi?tir.)

Mevcut Dil: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve Genç Yeti?kinler (Özellikle çevrimiçi platformlar? aktif kullanan bireyler)

Ya? Grubu: 18 ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencisi örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-report).

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Yard?m, Dijital Davran??, ?nternet Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Kastamonu E?itim Dergisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

?leti?im E-posta Adresi: anligazanfer@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazar?n ilgili akademik kurum adresi (Makalede belirtilen üniversite veya bölüm bilgisi üzerinden ula??labilir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019 (Türkçe Uyarlama Y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için genellikle yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?mlar için yazar?n izni ?artt?r. ?leti?im bilgileri yukar?da belirtilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: cevrimici-olumlu-sosyal-davranis-olcegi-toad.pdf

Uyarlama makalesine Dergipark üzerinden ula??m sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Kaynaklar

Anl?, G. (2019). Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas?. *Kastamonu Education Journal, 27*(6), 2641-2649. doi:10.24106/ kefdergi.3491

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çevrimiçi Olumlu Sosyal Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak ölçek, bireylerin dijital platformlarda (sosyal medya, forumlar vb.) sergiledi?i yard?m etme, bilgi payla?ma, destek olma ve pozitif geri bildirim sa?lama gibi prososyal eylemleri de?erlendiren bir dizi ifadeden olu?maktad?r. Maddeler, kullan?c?lar?n bu davran??lar? ne s?kl?kta gerçekle?tirdi?ini sormaktad?r. Tam madde listesi için lütfen Anl? (2019) referansl? makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM